

Dualiteit

Dit jaar wordt herdacht dat honderd jaar geleden (1917) de onderwijspacificatie grondwettelijk is vastgelegd. In 1848 werd door Thorbecke de grondslag gelegd van de vrijheid van onderwijs in een duaal stelsel van openbare en bijzondere scholen. In 1917 kwam de financiële gelijkstelling van dit openbaar en bijzonder onderwijs. Reden voor feestgedruis, zou ik denken.

Mis. Hier en daar verschijnt een boek en wordt een bijeenkomst georganiseerd. Vooral in reformatorische kring herdenkt men. Daarnaast laten ook de spotters en critici van het verzuilde onderwijs van zich horen. Arjen Lubach is natuurlijk van de partij. Met handig knip- en plakwerk schotelt hij de kijkers zijn visie op het verzuilde onderwijs voor.

In de *Volkskrant* was Aleid Truijens er al voor het herdenkingsjaar bij met een column onder de kop SCHAF HET VERZUILDE ONDERWIJS AF. Deze uitspraak doet me denken aan een schaatser die op de ijsbaan telkens hetzelfde baantje trekt. Immers, nagenoeg iedere politicus van een niet-confessionele partij riep de afgelopen jaren dat het befaamde grondwetsartikel 23 de integratie van allochtone leerlingen frustreert. Toenmalige VVD-leiders Hans Dijkstal en Gerrit Zalm verkondigden het, evenals de ministers van integratiebeleid Thom de Graaf en Roger van Boxtel van D66, en ook Jasper van Dijk van de SP en Wouter Bos en Mariëtte Hamer van de PvdA.

Hierbij een poging de feiten recht te doen. Daar moeten historici het van hebben. Grofweg

'Ik moet overigens wel glimlachen om al die zuurpruimen die denken dat kinderen op een bijzondere school verteld wordt wat ze moeten denken, voelen en geloven'

gezegd bezoekt in Nederland twee derde van de leerlingen een bijzondere school voor primair of voortgezet onderwijs. Een derde van de leerlingen bezoekt een openbare school voor primair of voortgezet onderwijs. In het openbaar onderwijs is 1 op de 5 leerlingen (18,4 procent) van niet-westerse afkomst. In het bijzonder onderwijs is 1 op de 6,5 leerlingen (15,3 procent) van niet-westerse afkomst. Ongeveer 2 procent van de bijzondere scholen hanteert een strikt toelatings- en benoemingsbeleid. Het valt in het licht van deze cijfers niet vol te houden dat het bijzonder onderwijs de boosdoener is van een achtergebleven integratie.

Zowel het openbaar als het bijzonder onderwijs heeft zich niet aan haar maatschappelijke verantwoordelijkheid onttrokken, maar juist de

samenhang in de samenleving willen bevorderen. Er zijn in Nederland gelukkig geen twee, los van elkaar opererende, fundamenteel verschillende onderwijssystemen – het openbaar en bijzonder onderwijs. Er zijn wel enkele slecht functionerende bijzondere én openbare scholen. Maar daarom moeten we ons prachtige duale onderwijsstelsel niet overboord gooien. Het wordt immers gekenmerkt door eenheid in verscheidenheid. Over die verscheidenheid verheug ik mij. Laat elke bijzondere én openbare school dan wel 'smoel' hebben. Ik moet overigens wel glimlachen om al die zuurpruimen die denken dat kinderen op een bijzondere school verteld wordt wat ze moeten denken, voelen en geloven moeten. De kern van de identiteit van een school met 'smoel' bestaat juist uit diepliggende waarden die geworteld zijn in een levensovertuiging. Op school worden deze waarden vertaald naar concrete normen en regels. Elke dag ervaar ik de vreugde te werken op een bijzondere scholengemeenschap (het woord 'organisatie' krijg ik niet uit m'n strot) waar gedacht wordt vanuit die genoemde kern. Een aantal dagen per jaar vertoef ik als jurylid van de 'verkiezing van beste geschiedenisleraar' ook op openbare scholen. Ik ben onder de indruk van het elan en de overtuiging waarmee leerlingen hier tegemoet getreden worden. Lang leve het bijzonder én het openbaar onderwijs. ■

Ton van der Schans is voorzitter van de VGN. Hij werkt als docent geschiedenis op de Driestar Hogeschool (pabo) in Gouda.